AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2012 / 23 • Mayıs 2012

ERMENİSTAN'DA SEÇİMLER

Ömer Engin LÜTEM

6 Mayısta yapılan Ermenistan Parlamento Seçimleri siyasi tabloya büyük bir değişiklik getirmemiştir. Cumhurbaşkanı Sarkisyanın başkanlığını yaptığı Ermenistan Cumhuriyetçi Partisi birinci parti, Müreffeh Ermenistan partisi ise ikinci parti olarak yerlerini korumuşlardır. Bu iki parti, toplam 131 sandalyesi olan parlamentoda geçen dönemde beraberce 82 sandalyeye sahiptiler. Bu rakam şimdi 105e çıkmıştır. Kısaca, aralarında anlaşabildikleri takdirde, önümüzdeki beş yıl bu partilerin Ermenistanı idare edeceği anlaşılmaktadır. Anlaşamadıkları takdirde bile Cumhuriyetçi Partinin Mecliste mutlak çoğunluğa sahip olması gerektiğinde tek başına hükümet kurmasını sağlayacaktır. Anlaştıkları takdirde Serj Sarkisyan'ın gelecek Şubat ayında yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimini rahatça kazanabileceğini düşündürmektedir. Ancak bazı sürpriz gelişmeler olabilir. Genel olarak hep güvenlik ile ilgili, İçişleri veya Milli Savunma Bakanlığı gibi makamları işgal eden 2007 seçimlerinden önce Başbakan sonra da Cumhuriyetçi Parti Başkanı olmuş bu da Robert Koçaryandan boşalan Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturmasını kolaylaştırmıştı. Ermenistanda, bizde olduğunun aksine, Cumhurbaşkanları parti üyesi olabilmektedir. Bu nedenle Serj Sarkisyan Cumhuriyetçi Parti Başkanlığını korumuş ve bu yılki seçim kampanyalarına katılmıştır. Cumhuriyetçiler bu seçimlerde oylarını %33den %44e milletvekili sayısını 64ten 69a yükseltmişler, böylelikle, üç milletvekiliyle de olsa, mutlak çoğunluğa sahip olmuşlardır. Müreffeh Ermenistan Partisi 2007 yılı seçimlerinden kısa süre önce kurulmuştur. Yaygın bir kanıya göre, Anayasa gereğince üst üste üçüncü kez Cumhurbaşkanı seçilemeyen Robert Koçaryan tarafından, siyasetten kopmamak üzere, zengin iş adamı Tsarukyana kurdurulmuştur. Mevcut koşullar Robert Koçaryana 2007-2012 döneminde iç siyasette aktif bir rol oynamasına izin vermemişse de zengin iş adamlarının yer aldığı bu parti Tsarukyanın sempatik tavırları ve halkın yoksul kesimine yaptığı çeşitli yardımlarla taktir toplamıştır. Nitekim bu seçimlerde oylarını %15den %30a milletvekili sayısını da 18den 36a yükselterek büyük başarı sağlamıştır. Bazı spekülasyonlara göre bu parti Hükümet koalisyonuna katılmayarak Sarkisyanı güç durumda bırakacak ve böylelikle 2013 seçimlerinde Koçaryanın yeniden Cumhurbaşkanı olmasını kolaylaştıracaktır. Ancak Cumhuriyetçilerin mutlak çoğunluğu yakalamaları, küçük partilerle koalisyon oluşturarak Mecliste sandalye sayılarını arttırmalarına mümkün olduğundan bu tür tertipler boşa çıkabilir. Koalisyonun üçüncü partisi olan Hukuk Devleti (veya Hukukun Üstünlüğü) partisi son yıllarda devamlı gerileme göstermektedir. 2003 seçimlerinde 19 olan milletvekili sayısı 2007de 9a, bu yıl ise 6ya düşmüştür. Başkanı Arthur Bagdasarian Avrupa Birliği ve özellikle Fransa taraftarı olarak tanınmaktadır. Ama bu Ermenistanda önemli bir meziyet

değildir. Muhalefete gelince, Ermenistanın ilk Cumhurbaşkanı Levon Ter Petrosyanın başkanlığını yaptığı Ermenistan Milli Kongresinin bazı ufak partilerle oluşturduğu blok, siyasi bloklar için konmuş olan%7 barajını zor aşarak 7 milletvekilliği kazanmıştır. Levon Ter Petrosyanın büyük bir azimle sürdürdüğü, devamlı gösteriler düzenlemek ve hükümeti her fırsatta eleştirmek taktiğinin fazla bir yararı olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum Ter Petrosyanın siyasi kariyerini de etkileyebilir. Kısaca Taşnak veya Taşnaklar denen Ermeni Devrimci Federasyonu 1890 yılında kurulmuş olmakla halen Ermenistanda Parlamentoda temsil edilen en eski partidir. Kurulduğu yıllardaki gizli ve tedhişçi faaliyetlerini yakın zamana kadar korumuştur. 1918-1920 yılları arasında var olmuş olan Birinci Ermenistan Cumhuriyeti esas itibariyle Taşnaklar tarafından idare edilmiş ve hemen hiçbir alanda başarı sağlamadan sonunda n Sovyetler Birliğine bağlanmıştır. Bundan sonra Taşnaklar Diaspora içinde örgütlenmişler ve burada başlıca siyasi gücü oluşturmuşlardır. Halen de Diasporaya hakım durumları sürmektedir. Bu arada Taşnakların tedhiş (terör) faaliyetleri özellikle dikkat çekmektedir. Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki Ermeni isyanlarının çoğunun altında Taşnak tahriki vardır. Birinci Dünya Savaşı içerisinde ve hemen sonrasında Doğu Anadoluda Müslüman halka yapılan mezalimden de esas itibariyle Taşnaklar sorumludur. Savaş sonrasında Taşnakları yaptıkları bir toplantıda İttihat ve Terakki ileri gelenlerini öldürmek kararını almışlar ve Talat, Sait Halim, Cemal Paşalar ve diğer bazı kişilerin katledilmesini sağlamışlardır. Taşnaklar, daha yakın zamanlarda, 1973 □□□□ yılları arasında, diğer bir terör örgütü olan ASALA ile birlikte, yurt dışında görevli Türk diplomatları ve ailelerinden 31 kişinin katledilmesine neden olmuşlardır. Ermenistanın bağımsızlığını kazanmasından sonra ülkede yeniden örgütlenmişler ancak zararlı faaliyetleri nedeniyle Ter Petrosyanın başkanlığı döneminde yasaklanmışlardır. Buna karşılık, seçilmesine yardımcı oldukları için, Koçaryanın başkanlığı döneminde Hükümet koalisyonlarına katılmışlar bu durum Sarkisyanın başkanlığında da devam etmiş ancak Türkiye-Ermenistan Protokollerinin imzalanmasına itiraz ederek Hükümetten çekilmişlerdir. Taşnaklar, Hükümette oldukları sırada, 2003 seçimlerinde oyların %11i alarak 11 milletvekili çıkarmışlar, 2008 yılında ise oyların %13 ile 16 milletvekilliği kazanmışlardır. Bu son seçimlerde ise oyların %5,7sini almak ve sadece 6 milletvekili çıkarmakla büyük bir gerileme yaşamışlardır. Anlaşılan muhalefete geçmek Taşnaklara yaramamıştır. Değinmek istediğimiz son Parti Miras Partisidir. Amerikalı bir Ermeni olan Raffi Hovannisyan tarafından 2008 seçimlerinden önce kurulmuştur. Hovannisyan Ermenistanın ilk dışişleri bakanıdır. Aşrı milliyetçi tutum ve söylemleriyle tanınmaktadır. Türkiye ile sorun çıkarmamaya özen gösteren ilk Cumhurbaşkanı Ter Petrosyanın aksine Türkiyeye karşı saldırgan denebilecek bir tutum izlemeye devam edince Petrosyan kendisini görevden almıştır. Bundan sonra Hovannisyan tekrar siyasete dönememiş hatta kendisine Ermenistan vatandaşlığı dahi verilmemiştir. Yıllar sonra, büyük olasılıkla Amerikalıların ısrarı üzerine, Ermenistan vatandaşı olmuş ve hemen arkasından aşırı milliyetçi eğilimli Miras Partisini kurmuştur. Bu parti 2008 yılında oyların %6sını ve 7 milletvekilliği almakla göreceli bir başarı elde etmiştir. Bu yıl seçimlerinden önce, meydanlarda bilinmeyen nedenlerle açlık grevleri yaparak kamuoyunun dikkatlerini çekmeye çalışan Hovannisyanın bu davranışlarının bir yararı olmamış ve Miras partisi seçimlerde oyların %5,7si ile 5 milletvekili kazanarak parlamentoya girebilmiştir. Ermenistan parlamento seçimlerine ilişkin olarak değinmek istediğimiz son husus bu seçimlerde yapılan usulsüzlükler ve hilelerdir. Hemen söyleyelim ki bağımsızlığından bu

yana Ermenistanda yapılan tüm seçilmede hile ve usulsüzlükler olmuş, bunlar uluslar arası gözlemcilerin raporlarında da yer almış ancak hiçbir seçim de iptal edilmemiştir. Ermenistan basınına göre bu yıl en fazla para karşılığında oy verilmesi olayı görülmüştür. Ödenen para genelde 10.000 Dramdır (yaklaşık 25 dolar) Bir gazete toplam 2,5 milyon dolar dağıtılmış olabileceğini ileri sürmüştür. İkinci olarak sandıkların önceden seçim pusulalarıyla doldurulmuş olması gelmektedir; ancak bu hilenin geçen yıllara nazaran daha az olduğuna dair yazılar vardır. Diğer ve hayli yaygın bir usulsüzlük ise partilerin seçmenleri otobüslerle seçim sandıklarına taşıması ve yedirip içirmesidir. Söz konusu usulsüzlük ve hilelere seçimlerde başarılı olmayan tüm partilerin itiraz etmiş hatta Ermenistan Milli Kongresi seçimler aleyhine Anayasa Mahkemesine başvuracağını bildirmiştir. Buna karşılık seçimleri gözlemlemekle görevli kuruluşların en önemlisi olan AGİTden gelen ilk tepkiler, bazı usulsüzlüklere işaret etse de seçimlerin sakin ve rekabetçi bir hava içinde geçmiş olmasından duyulan memnuniyeti yansıtmaktadır. ABnin dış politika sorumlusu Catherine Ashton ile genişlemeden sorumlu Komiser Stefan Fülle de esas itibariyle bu görüşte olduklarını belirtmişlerdir. ABD Dişileri Bakanlığı Sözcüsü ise geçmiş seçimlere göre durumda iyileşme olduğunu belirtmiştir. Bir önceki seçimden sonra yapılan gösterilere polisin müdahalesi sonucunda on kişi öldüğü hatırlandığında bu yıl gerçekten de bir iyileşme olduğunu söylemek mümkündür.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "ERMENİSTAN'DA SEÇİMLER ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2012 / 23. Mayıs 09. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/ERMENISTAN-DA-SECIMLER

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır